

OHJEITA VALTIONAVUSTUKSEN HAKEMISEEN, KÄYTTÄMISEEN JA SEURANTAAN Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutus 2019

Tässä annetaan ohjeita liittyen opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksen valtionavustusten hakemiseen, käyttämiseen ja seurantaan sekä esitellään vuoden 2019 haun kohteena olevia teemoja tarkemmin.

SUUNNITTELU

Koulutushanke voi olla alueellinen tai valtakunnallisia verkostoja hyödyntävä. Vain yhden kunnan alueella toteutettu, pelkästään yhden opetuksen/koulutuksen järjestäjän tai oppilaitoksen ylläpitäjän omalle henkilöstölle tarkoitettu hanke ei ole mahdollinen. Aiempien hankkeiden tuloksia ja arvioinnista saatua tietoa hyödynnetään suunnittelussa. Hakemuksesta ilmenee, miksi hanke tarvitaan ja miten tarve on kartoitettu. Tärkeää on kuvata hankeprosessi selkeästi sekä esittää hankkeen laadulliset ja määrälliset tavoitteet sekä koulutushankkeen tulokset ja tuotokset.

Hakijoiden toivotaan ehdottavan laajoja, verkostomaisia yhteishankkeita, joiden toteuttamisessa tulisi hyödyntää aikaisempia verkostoja sekä koulutus- ja kasvatustalouden asiantuntijaorganisaatioita. Erityisesti rohkaistaan innovatiiviseen ja ennakkoluulottomaan yhteistyöhön työ- ja elinkeinoelämän kanssa. On tärkeää varmistaa sellainen yhteistyön ja hankehallinnan muoto, jolla taataan tehokas toimeenpano.

Hakijoita kannustetaan suunnittelemaan myös kokonaan verkossa toteutettavia koulutuksia, jotka mahdollistavat ajasta ja paikasta riippumattoman koulutukseen osallistumisen. Tämän tyyppisissä koulutuksissa kiinnitetään erityisesti huomiota koulutettavien ohjaukseen ja tukeen koulutuskokonaisuuden läpiviemiseksi. Englanninkielisten osioiden sisällyttäminen toteutukseen on mahdollista.

Hankkeen välittömien tulosten ja vaikutusten varmistamiseksi hakijat toteuttavat hankkeita, joissa ylitetään eri kasvatustalouden ja koulumuotojen rajat, jotka ovat poikkialueellisia ja joissa otetaan mukaan eri sidosryhmien edustajia.

Koulutusosioiden laajuudet määritellään joko opintopisteinä tai koulutuspäivinä sekä opiskelijamäärinä. Hakijoita kannustetaan suunnittelemaan erityisesti opintopisteytettyjä hankkeita. Hakemukseen koulutuksen laajuus kirjautuu koulutettavapäivinä; lomakkeella oleva laskentakaava ohjaa laajuuksien laskennassa. Koulutettavapäivä on laskennallinen suure, jonka avulla koulutuspäivistä ja opintopisteistä koostuvia laajuuksia voidaan verrata toisiinsa.

Koulutettavapäivä on kuusi tuntia opiskelijatyötä/opiskelija/päivä. Opiskelutunnin pituus on 45 minuuttia. Laajuuksia määriteltäessä huomioidaan esimerkiksi lähiopetukseen, välitöihin ja verkkotyöskentelyyn käytettävä aika. Opintopiste on 4,5 koulutettavapäivää tai 27 tuntia opiskelua.

Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksen valtionavustuksella on tarkoitus rahoittaa erityisesti pitkäkestoista, yksittäisten henkilöiden ja työyhteisöjen osaamista lisäävää täydennyskoulutusta. Pitkäkestoisuudella tarkoitetaan opintopisteytettyjä, pidemmän aikavälin (esim. 1,5 vuotta) kattavia koulutuskokonaisuuksia, joissa osaaminen syvenee. Irralliset, tietoiskutyyppiset koulutuspäivät eivät vastaa tätä tavoitetta.

Korkealaatuisten hankkeiden varmistamiseksi hakijat osoittavat hakulomakkeella osaamisensa ja kokemuksensa opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksessa. Jo hakuvaiheessa nimetään koulutushankkeen kouluttajat, heidän osaamisensa, osaamisalueensa ja kokemuksensa opetustoimen henkilöstökoulutuksesta.

Hankkeen menot ja rahoitus eritellään (selitys sekä yksikkö-, määrä- ja yksikköhintasarakkeet täytetään asianmukaisesti) hakulomakkeeseen liitettävään talousarviopohjaan (Excel), joka noudetaan hakulomakkeella annetun linkin kautta. Puutteelliset erittelyt johtavat suunnitelman hylkäämiseen. Pohja on noudettavissa myös viraston verkkosivuilta www.oph.fi -> Rahoitus -> Valtionavustukset -> Opetustoimen henkilöstökoulutus.

Lisää ohjeistusta on Opetushallituksen [Ohjeessa valtionavustuksen hakijalle ja käyttäjälle](#), joka löytyy internetistä viraston verkkosivuilta www.oph.fi -> Rahoitus -> Valtionavustukset.

TEEMAT

Hakemusta laadittaessa valitaan ensin teema-alue, jolle hankesuunnitelmaa esitetään. Valita voi vain yhden teeman. On hyvä huomata, ettei se sulje pois mahdollisuutta sisällyttää suunnitelmaan teemoja myös muilta alueilta, mikäli se on perusteltua. Seuraavaksi hakija esittää, mille kohderyhmille koulutus suunnataan, ja valitsee kohderyhmän harkiten.

Vuoden 2019 haun teemat ovat seuraavat

- toimintakulttuurin kehittäminen
- pedagoginen osaaminen, aineenhallinta ja ammatillinen osaaminen
- hyvinvointi ja oppimisen tuki
- kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus
- digitalisaatio sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen.

TOIMINTAKULTTUURIN KEHITTÄMINEN

Toimintakulttuurin kehittäminen painottuu kasvatus-, koulutus- ja opetusalan johtamiseen. Keskeisiä koulutusteemoja ovat opetussuunnitelmien sekä tutkinnon ja koulutusten perusteiden toimeenpanon johtaminen, sekä toimintaympäristön ja työelämän muutosten johtaminen, pedagogiikan johtaminen, kehittämis- ja kokeilukulttuurin edistäminen, oppimisympäristöjen sekä digitaalisten kokonaisratkaisujen johtaminen. Koulutuksissa otetaan ottaa huomioon kulttuurisen moninaisuuden lisääntyminen varhaiskasvatuksessa, kouluissa, oppilaitoksissa ja työelämässä sekä sen tuomat muutokset toimintakulttuuriin.

Koulutukset tukevat varhaiskasvatusta toteuttavien tahojen, koulujen sekä oppilaitosten toimintakulttuurin muutosta oppiviksi yhteisöiksi ja niiden pedagogista uudistumista. Uuden ammatillisen koulutuksen myötä entisestään vahvistuva osaamisperusteisuus ja asiakaslähtöisyys vaikuttavat koulutuksen järjestäjien toimintaprosesseihin ja pedagogisiin käytäntöihin sekä opetus- ja ohjaushenkilöstön tehtäväkuviin ja toimintamuotoihin.

Koulutusten tarkoituksena on vahvistaa johtamisosaamista uran eri vaiheissa. Koulutukset edistävät tietoperusteisuutta paikallisessa suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä tukea paikallisten ja alueellisten kehittämissuunnitelmien sekä strategisten suunnitelmien toimeenpanoa.

Koulutus voi olla myös johtajuuteen valmentavaa ja yksilöiden lisäksi sitä voidaan suunnata esimerkiksi erilaisille johtajuus- ja kehittämistiimeille.

Koulutusten sisällöt voivat muodostua kohderyhmästä riippuen esimerkiksi seuraavasti:

- muutosjohtaminen
- hyvinvoinnin johtaminen
- kestävän toimintakulttuurin johtaminen
- kehittämis- ja kokeilutoiminnan johtaminen
- organisaation ryhmäilmiöt
- perehdyttäminen sekä induktiovaiheen tuki
- kehityssuunnitelmat
- yhteisopettajuuden rakenteet, mallit ja menetelmät
- osaamisen ja kyvykkyyksien johtaminen ja kehittäminen
- koulutusta ja kasvatusta koskevan ennakointi-, seuranta- ja arviointitiedon hyödyntäminen johtamisessa
- asiantuntijaorganisaation ja verkostojen johtaminen
- koulutustason ja -muodon mukaisten suunnitelmien, kuten opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelmien, sekä tutkinnon perusteiden toimeenpanossa tarvittavan kehittämisen johtaminen
- oppimisympäristöjen muutokset ja kehittäminen
- kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden pedagoginen ja eettisesti kestävä johtaminen
- kulttuurisesti moninaisen varhaiskasvatustyksikön, koulun ja oppilaitoksen johtaminen ml. maahanmuuttajien koulutuspolkujen ja integraation tuki ja ohjaus.

PEDAGOGINEN OSAAMINEN, AINEENHALLINTA JA AMMATILLINEN OSAAMINEN

Koulutukset vahvistavat opettajien kykyä kehittää omaa pedagogista osaamistaan suunnitelmallisesti koko työyhteisön käytäntöjä kehittäen. Osaamisen kehittämisessä keskeisiä teemoja ovat pedagogiikan uudistaminen ja kokeilut, arviointiosaamisen vahvistaminen, kasvatusta- ja opetusmenetelmien kehittäminen, oppimista tukevien menetelmien kehittäminen sekä tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen pedagogiikassa.

Varhaiskasvatusta ja esiopetus

Koulutukset edistävät varhaiskasvatusta- ja esiopetussuunnitelmien toteuttamista. Varhaiskasvatusta ja esiopetuksen henkilöstölle suunnatuissa koulutuksissa pedagogista osaamista voidaan vahvistaa muun muassa lasten osallisuuden, oppimisympäristöjen, toiminnallisten menetelmien, sosiaalisten ja vuorovaikutustaitojen sekä kulttuurisen osaamisen osa-alueilla. Koulutukset kehittävät henkilöstön pedagogisesti tietoisuutta, joka tukee lasten kehitystä ja oppimista sekä hyvinvointia.

Esimerkkejä koulutusteemoista

- pedagoginen dokumentointiprosessi varhaiskasvatuksessa ml. lapsen varhaiskasvatussuunnitelma
- varhaiskasvatusta laadun arviointi ja kehittäminen
- esiopetuksen laadun arviointi ja kehittäminen
- leikki kulttuurisena ja pedagogisena työtapana
- teknologian hyödyntäminen oppimisympäristöissä ja oppimisessa
- monilukutaito varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa, mediakasvatustaidot
- taito- ja taideaineiden pedagogiikka
- monipuolisten oppimiskokonaisuuksien rakentuminen esiopetuksessa
- kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus ml. katsomuskasvatusta

Perusopetus ja lukiokoulutus

Koulutusten tavoitteena on lisätä ja monipuolistaa opetushenkilöstön pedagogista osaamista, aineenhallintaa ja arviointiosaamista. Koulutukset tukevat opetussuunnitelmien perusteiden käyttöönottoa ja keskeisiä painotuksia sekä oppiaineissa tapahtuneita muutoksia. Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmat korostavat laaja-alaista osaamista ja sitä tukevaa toimintakulttuuria, jotka kannustavat oppiaineiden väliseen yhteistyöhön ja opetuksen eheyttämiseen.

Perusopetuksen opettajille suunnattavassa koulutuksessa voi käsitellä laaja-alaista osaamista eri oppiaineissa, monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista, monipuolisia oppimisympäristöjä ja toimintakulttuurin kehittämistä. Koulutuksen sisältönä tai yhtenä osa-alueena voivat olla esimerkiksi monilukutaito, kulttuurinen osaaminen, kotoutumisen edistäminen, oppimisvaikeuksien tunnistaminen, vuorovaikutus, tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen sekä toiminnalliset menetelmät. Oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetuksen opettajille suunnattu koulutus voi käsitellä esimerkiksi uusiin opetussuunnitelmiin liittyviä aiheita, erityisesti opetuksen alkuvaiheen toteuttamisessa.

Lukio-opettajille suunnatun koulutuksen tavoitteena voi olla opiskeluympäristöjen monipuolistaminen, osallistavan ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittäminen sekä oppiaineiden välisen yhteistyön edistäminen. Koulutuksen aiheita voivat olla esimerkiksi opetushenkilöstön aineenhallintaan liittyvät teemat, digitaaliset sekä tutkimukselliseen opiskeluun perustuvat opiskelumenetelmät, sähköiset kokeet, yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa sekä työelämä- ja korkeakoulu yhteydet.

Esimerkkejä koulutusteemoista

- monilukutaito, kielitietoisuus ja kielikasvatus sekä tiedonalojen kielen opettaminen, kielitietoinen aineenopetus, monikielisyys
- laaja-alainen osaaminen ja laaja-alaisuuden pedagogiikka oppiaineissa
- monialaiset oppimiskokonaisuudet perusopetuksessa
- toiminnalliset menetelmät ja tutkimuksellinen oppiminen
- arvioinnin monipuoliset menetelmät ja käytännöt
- toiminnallisen koulupäivän edistäminen
- opetuksen eriyttäminen/henkilökohtaistaminen
- kestävän kehityksen tavoitteet (Agenda 2030), kiertotalous ja ilmastovastuullisuus opetuksessa ja koulun toimintakulttuurissa
- osallisuuden ja demokraattisen vaikuttamisen rooli kestävän kehityksen tavoiteohjelman (Agenda 2030) toteuttamisessa
- oppilaan oman äidinkielen opetus, kaksikielinen opetus, monikielinen koulu, monikieliset oppimisympäristöt, uudet kielet kansallisessa kontekstissa (esim. Aasian ja Afrikan kielet)
- tekoäly ja muu tietoteknologia-avusteinen kielenoppiminen ja -opetus
- toisen kotimaisen kielen opettaminen, erityisesti alaluokilla
- yhteiskuntaopin opetus alaluokilla
- teemaopinnot ja lukiodiplomit lukiossa
- sähköiset työvälineet lukio-opinnoissa
- opetuksen tavoitteet, sisällöt, menetelmät, turvalliset oppimisympäristöt sekä arviointi liikunnassa, Move-järjestelmä
- käsityön oppimisympäristöjen monipuolistaminen sekä arviointi erityisesti nivelvaiheessa
- kotitalousopetus alaluokilla
- taiteidenvälisyys ja kulttuuriperintökasvatus
- lukutaito- ja alkuvaiheen opetus oppivelvollisuusiän ylittäneiden opetuksessa
- ohjaus ja henkilökohtaistaminen oppivelvollisuusiän ylittäneiden opetuksessa

Taiteen perusopetus

Taiteen perusopetuksen henkilöstön koulutuksen tukee opettajien pedagogista ja opetussuunnitelmaosaamista opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti. Hankkeissa voidaan kehittää esimerkiksi arviointiin ja palautteen antamiseen liittyvää osaamista sekä monipuolisia opetusmenetelmiä. Koulutus voi tukea oppilaitoksen toimintakulttuurin kehittämistä ja oppivan yhteisön rakentamista. Koulutuksen aiheena voi olla esimerkiksi opetusteknologian hyödyntäminen opetuskäytössä.

Ammatillinen koulutus

Uuden ammatillisen koulutuksen myötä henkilöstön pedagogisen ja ammatillisen osaamisen kehittämisen merkitys vahvistuu. Opetus- ja ohjaushenkilöstön tehtäväkuva on murroksessa ja painottuu entistä enemmän ohjaukseen ja työpaikkojen kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Henkilöstön osaamisen kehittämisen osalta esiin nostetaan erityisesti seuraavia osa-alueita:

- osaamisperusteisuutta ja asiakaslähtöisyyttä edistävä pedagoginen osaaminen, ml. valmentava ja tiimiopettajuus
- suomen kielen integrointi maahanmuuttajien koulutuksessa ja kielitietoisien opetuksen edistäminen
- ohjauksen ja uraohjauksen toteuttaminen henkilökohtaistamisprosessissa, eri kohderyhmät huomioiden
- työpaikalla järjestettävä koulutus ja sen ohjaus ja arviointi
- kansainvälisyyteen liittyvän osaamisen kehittäminen
- alakohtaisen ammatillisen osaamisen kehittyminen
  - o uudistettujen tutkinnon perusteiden toimeenpanon tukeminen
- jatkuvan hakeutumisen edistäminen
- yhteisiin tutkinnon osiin liittyvän osaamisen vahvistaminen
- talousosaaminen (oman talouden hallinta ja talouden hallinta työelämässä)
- ilmastovastuu, kiertotalous ja kestävä kehitys
- oppilaitosturvallisuus, kriisisuunnittelu, opetushenkilöstön valmiudet ja rooli toimia erilaisissa kriisitilanteissa.

Vapaa sivistystyö

Vapaa sivistystyö vahvistaa toiminnallaan yhteiskunnan eheyttä, aktiivista kansalaisuutta sekä elinikäistä oppimista sekä vastaa muutoin koulutustarjonnan ulkopuolelle jäävien ryhmien sivistyksellisiin tarpeisiin (elinikäinen oppiminen ja yhteiskunnan eheys, tasa-arvo ja aktiivinen kansalaisuus).

Vapaan sivistystyön alueella erityisen merkittäviä asioita ovat

- aliedustetut ryhmät opiskelijoina (maahanmuuttajat, työttömät, alhaisen pohjakoulutuksen omaavat, oppimisvaikeuksia kokevat, koulutustakuun asiakkaat, senioriväestö ja eläkkeellä olevat), erityispedagoginen osaaminen, hakevan ja tukevan toiminnan palvelut sekä ohjaus
- aikuisen oppijan yksilöllisen oppimisprosessin tukeminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
- Agenda 2030 tavoitteet ja kestävä kehitys, mm. kiertotalous
- uudenlaisten oppimistapojen soveltaminen opetustyössä, maahanmuuttajien ja aikuisten perus- ja digitaidot
- sosiaalipedagogisten toimintamallien soveltaminen ja tiimityötaidot
- yhteisöpedagogiikka sekä opetusvälineenä että erilaisten yhteisöjen (mm. työyhteisöjen ja järjestöjen) toiminnan kehittämisessä
- maahanmuuttajille tarkoitettun lukutaitokoulutukseen liittyvä pedagoginen osaaminen (esim. toiminnalliset menetelmät).

HYVINVOINTI JA OPPIMISEN TUKEA

Hyvinvointi ja turvallisuus ovat osaamisen ja oppimisen perusta. Niitä voidaan tarkastella yksilön, yhteisön ja ympäristön näkökulmista. Lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden tunne- ja sosiaaliset taidot sekä toimivat vertaisuhteet lisäävät hyvinvointia ja osallisuuden kokemuksia sekä ehkäisevät myöhempiä ongelmia. Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksen tehtävänä on tarjota opettajille ja muulle henkilöstölle enemmän tietoa, menetelmiä ja valmiuksia toteuttaa yhteistyötä hyvinvoinnin kysymyksissä jaetun asiantuntijuuden, osallistavan toimijuuden ja monialaisuuden periaatteiden mukaisesti. Koulujen ja oppilaitosten toimintakulttuuria kehitetään niin, että jokainen lapsi, nuori ja aikuinen tuntee tulevaisuutensa nähtäväksi ja kuuluvaksi sekä kokee itsensä merkitykselliseksi osaksi yhteisöään.

Hyvinvointi- ja turvallisuusosaaminen varhaiskasvatuksessa, kouluissa, oppilaitoksissa ja työpaikoilla luo edellytyksiä kaikkien hyvinvoinnille ja oppimiselle sekä työrauhalle ja turvallisuudentunteelle.

Koulutukseen voi sisältyä osaamisen kehittämistä seuraavilla osa-alueilla:

Oppilaita ja opiskelijoita osallistava ja hyvinvointia edistävä toimintakulttuuri

- lapsen, nuoren ja aikuisen kohtaaminen, tunne- ja vuorovaikutustaidot
- yksinäisyys ja sen kohtaaminen koulu- ja oppilaitosyhteisössä
- verkostoyhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa
- opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta; aamu- ja iltapäivätoiminnan laadun sekä koulun ja opiskelijoiden kerho- ja muu toiminta
- lapsen, nuoren ja aikuisen osallisuuden ja voimavarojen vahvistaminen
- lastenoikeudet ja yhdenvertaisuus
- häirinnän, väkivallan ja kiusaamisen vastainen työ koulussa ml. seksuaalinen häirintä ja sosiaalisessa mediassa tapahtuva kiusaaminen
- kiusaamisen vastaiset toimintamallit
- lapsen, nuoren ja aikuisen arvostava kohtaaminen kouluyhteisössä
- ryhmänhallintataidot, ryhmädynamiikka, ryhmänohjaajan taidot
- kestävä kehitys, erityisesti yhteiskunnan sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys

Yhteisöllinen ja yksilökohtainen oppilas- ja opiskeluhoito

- lainmukaisten toimintatapojen kehittäminen
- opiskeluhoillon jatkumo eri koulutusasteilla
- yhteisöllisen opiskeluhoillon kehittäminen koulu- ja oppilaitosyhteisössä

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

- suunnitelmallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö
- syrjintä kouluissa ilmiönä sekä siihen puuttuminen ja sen ennaltaehkäiseminen
- yhdenvertaisuus eri oppiaineissa, aloilla ja toimintakulttuurissa
- ihmisoikeuskasvatusta Suomessa, ml. vihapuhe ja sen ehkäisy

Lapsen, nuoren ja aikuisen kasvun ja oppimisen tuki

- kehityksen ja oppimisen tuki varhaiskasvatuksessa; lapsen kehitys ja varhainen tukeminen
- kasvun ja oppimisen tuki esiopetuksessa
- oppimisen ja koulunkäynnin tuki, oppilaiden ja opiskelijoiden yksilöllisiin tarpeisiin vastaaminen
- vaativaa erityistä tukea tarvitsevien oppimisen ja koulunkäynnin ja opiskelun tuki ja opetusjärjestelyt:
  - o paljon poissaolevien oppilaiden ja opiskelijoiden tukeminen monialaisesti
  - o kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten monialainen tuki
  - o toiminta-alueittainen opetus
  - o psyko-sosiaalisesti oireilevien oppilaiden ja opiskelijoiden monialainen tukeminen
- lukion oppimisen ja opiskelun tuki sekä erityisopetus

- oppimisen tuki henkilökohtaistamisessa
- tuen järjestäminen työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa

Ohjaus

- ohjauksen toimintatapojen kehittäminen
- koko koulu- ja oppilaitoshenkilöstön ohjausosaamisen kehittäminen
- uraohjausosaaminen yläkoulussa
- maahanmuuttajien uraohjaukseen ja työllistymiseen liittyvän osaamisen vahvistaminen
- aikuisten maahanmuuttajien opintojen ohjaus
- kulttuurinen lukutaito työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja ohjauksessa

KIELELLINEN JA KULTTUURINEN MONINAISUUS

Varhaiskasvatusyksiköiden, koulujen ja oppilaitosten sekä työpaikkojen toimintakulttuurissa kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus näyttäytyy yhteisön ja ryhmien monikielisyysnä, erilaisista taustoista tulevien lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden kohtaamisena sekä tarpeena järjestää varhaiskasvatusta, opetusta ja koulutusta moninaiset kulttuuriperinteet, äidinkielet ja katsomukset huomioiden. Kaikki tämä edellyttää taitoa toimia joustavasti kulttuurien välisissä vuorovaikutustilanteissa sekä eri kulttuurien, uskontojen, kat-
somusten ja kansainvälisen tilanteen ymmärtämistä.

Koulutukseen voi sisältyä osaamisen kehittämistä seuraavilla osa-alueilla kaikissa koulutusmuodoissa:

Kulttuuriseen moninaisuuteen liittyvä osaaminen

- kulttuurinen lukutaito
- yhteiskunnallinen tietämys
- rakentavan vuorovaikutuksen tukeminen ajankohtaisten kiistanalaisten asioiden käsittelyssä
- kulttuuriseen moninaisuuteen kasvamista tukevat pedagogiset taidot
- lainsäädännön tuntemus
- monikulttuuristen perheiden ohjaus ja tukeminen
- kotikansainvälisyys, globaalikasvatus, kansainvälisyysosaaminen

Kielitietoinen toimintakulttuuri ja opetus

- kieli- ja kulttuuritietoisuus ja kielitietoisien pedagogiikan tuntemus
- kyky opettaa ja ohjata toiselta kielialueelta ja toisesta kulttuurista tulevia
- monilukutaito ja mediakasvatus
- kielitaito (suomi / ruotsi toisena kielenä), vieraskielisten lasten, nuorten ja aikuisten oppimisvai-
keuksien tunnistaminen, oppimisen ohjaus, tuki ja integrointi
- oman äidinkielen tukeminen
- monikielisyys opetuksen resurssina
- kielitietoisien toimintakulttuurin vahvistaminen työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa

Maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen

- maahanmuuttajien ohjauksen ja tuen kehittäminen ml. maahanmuuttajien koulutuspolkujen ja in-
tegraation tuki ja ohjaus
- vuorovaikutustaidot ja erityisesti taidot kohdata ja tehdä yhteistyötä katsomuksiltaan tai kulttuuri-
taustoiltaan erilaisten lasten, nuorten ja heidän huoltajiensa sekä aikuisten kanssa
- turvapaikanhakijoiden ja muiden maahanmuuttajaryhmien huomioiminen varhaiskasvatuksessa,
esi- ja perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja aikuiskoulutuksessa
- valmistavat ja valmentavat koulutukset

DIGITALISAATIO JA TIETO- JA VIESTINTÄTEKNOLOGINEN OSAAMINEN

Tieto- ja viestintäteknologia luo jatkuvasti uusia mahdollisuuksia monipuolistaa oppimisympäristöjä ja oppimista. Tämän hyödyntäminen edellyttää, että opetushenkilöstöllä on riittävästi pedagogista osaamista soveltaa tieto- ja viestintäteknologiaa tehokkaasti oppimisen edistämiseen. Digitaalisten resurssien tarkoituksenmukaisella valinnalla ja käytöllä on tärkeä merkitys mielekkäiden oppimistilanteiden luomisessa.

Tätä avustusta ei voi hakea perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tutoropettajien koulutukseen, johon on suunnattu erillistä rahoitusta.

Koulutuksiin voi sisältyä osaamisen kehittämistä seuraavilla osa-alueilla:

- avoimien digitaalisten oppimateriaalien ja sisältöjen (OER) opetuskäyttö
- oman digitaalisen oppimateriaalin tekeminen
- oppimateriaalin koostaminen ja oppimista hyödyntävien varantojen käyttäminen opetuksessa
- videon käyttömahdollisuudet opetuksessa - suunnittelu, toteutus ja hyödyntämisen tavat
- kriittinen tiedonhankinta, tutkimuksellinen opiskelu
- TVT:n hyödyntäminen oppimista tukevan arviointikulttuurin monipuolistamisessa
- TVT:n hyödyntäminen tiimi- ja yhteisopettamisessa
- yhteisöllisen oppimisen tukeminen TVT:n avulla
- etäyhteyksiä hyödyntävä opetus
- monilukutaito ja TVT
- oppimisanalytiikan mahdollisuudet opetuksen monipuolistamisessa ja eriyttämisessä
- algoritmien ajattelu ja ohjelmointi opetuksessa (esi- ja perusopetus, lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus)
- sosiaalisen median hyödyntäminen opetuksessa, vastuullinen ja turvallinen toiminta verkossa, kyberturvallisuus
- tekemisen ja kokeilemisen kautta oppiminen (Maker-kulttuuri)
- Mpass-kirjautuminen opetuksen digitalisaation sujuvoittamisessa
- työn digitalisoituminen ja sen vaikutukset oppimisen mahdollistamiseen, yhteistyö työelämän kanssa.
- työelämän ja oppilaitoksen väliset käytännöt ja erilaisten välineiden ja menetelmien käyttö ohjauksessa, arvioinnissa ja muussa yhteistyössä
- verkko-opettamisen työtavat vapaassa sivistystyössä ja rangaistuslaitoksissa.

VALTIONAVUSTUKSEN KÄYTTÖ, RAHOITUSTA SAANEIDEN HANKKEIDEN AIKATAULUT SEKÄ SEURANTA

Avustukset myönnetään vuoden 2019 määrärahasta. Opetushallitus pyrkii tekemään päätökset avustusten myöntämisestä maaliskuun 2019 loppuun mennessä.

2019	2019	2020	2020	2021
Haku päättyy 31.1.2019 klo 16.15 Päätökset pyritään tekemään maaliskuun loppuun mennessä.	Ensimmäinen erä (60 %) maksetaan noin kuukauden kuluessa päätöksen toimittamisesta. Avustukset ≤ 60 000 euroa maksetaan kerralla.	Väliselvitys toimitetaan, kun ensimmäinen erä on lähes käytetty tai viimeistään 30.6.2020. Toinen erä maksetaan väliselvityksen perusteella.	Toinen erä maksetaan viimeistään 31.12.2020, jolloin myös avustuksen käyttöaika päättyy.	Loppuraportti toimitetaan 30.6.2021 mennessä.

Opetushallitus varaa mahdollisuuden muuttaa yllä kuvattua prosessia hankeaikana. Valtionavustusten maksamisessa, maksamisen keskeyttämisessä, avustusten käytön tarkastuksissa, avustusten palauttamisessa ja takaisinperinnässä noudatetaan valtionavustuslakia (688/2001).

Avustusten käyttöaika alkaa valtionavustuspäätöksen päiväystä seuraavasta päivästä ja päättyy 31.12.2020.

Avustukset, jotka ylittävät 60 000 euroa maksetaan kahdessa erässä. Ensimmäinen erä eli 60 % avustuksen suuruudesta maksetaan avustuksen saajan tilille kuukauden kuluessa siitä, kun päätös on saatettu avustuksen saajan tietoon.

Valtionavustus sisältää mahdollisen arvonlisäveron silloin, kun se jää hakijan lopullisesti maksettavaksi. Hakemuksessa menot ilmoitetaan näin ollen joko arvonlisäverollisina tai ilman arvonlisäveroa. Yhteishankkeissa menot tulee ilmoittaa joko arvonlisäverollisina tai arvonlisäverottomina hakijan kirjanpidon mukaisesti.

Hankkeilla on kirjanpitovelvollisuus ja yksittäisiä hankkeita tulee seurata kirjanpidossa yhtenä kokonaisuutena, kuten Opetushallituksen Ohjeessa kuvataan [Ohje valtionavustuksen hakijalle ja käyttäjälle](#).

Hankkeiden määrällisistä ja laadullisista tuloksista laaditaan selvitykset Opetushallituksen erikseen antaman ohjeen mukaisesti. Määrällisillä tuloksilla tarkoitetaan toteutuneita opiskelijamääriä ja koulutettavapäiviä. Laadullisilla tuloksilla tarkoitetaan hankkeiden vaikutusten ja tuotosten kuvaamista.

Väli- ja loppuselvitysten laatimista varten Opetushallitus toimittaa sähköisen linkin avustusten saajille.

Väliselvitys laaditaan sähköisesti viimeistään 30.6.2020. Mikäli avustus maksetaan kahdessa erässä, toinen erä maksetaan väliselvityksen perusteella. Toisen erän maksamisen edellytyksenä on, että hanke on edennyt suunnitelman mukaisesti. Toinen erä maksetaan viimeistään 31.12.2020.

Loppuselvitys laaditaan kuukauden kuluttua koulutushankkeen päättymisestä tai viimeistään 30.6.2021. Kirjanpidon pääkirja tulee liittää hankkeen loppuselvitykseen; yhteishankkeiden kohdalla myös hankeosapuolten hanketta koskeva pääkirjat.

Hankepäätöksessä ilmoitetut osallistuja- ja koulutettavapäivämäärät ovat velvoittavia.

Mikäli hankkeen toteutus oleellisesti poikkeaa päätöksestä, tulee hankkeesta tehdä muutoshakemus. Muutoshakemusta edellytetään myös, mikäli hyväksytyjen menoerien välillä tapahtuu olennaisia muutoksia. Mikäli hanke ei ole toteutunut päätöksessä hyväksytyyn hankesuunnitelman mukaisesti, organisaatio on velvollinen palauttamaan osan rahoituksesta.

Hankkeiden tulee viestinnässään kertoa, että koulutus on Opetushallituksen tukemaa. Tarvittavat logot löytyvät viraston nettisivuilta <http://www.oph.fi/rahoitus/valtionavustukset>.